

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zneužití práva v daních

Koncept zneužití práva

Potápěči, Halifax, CTP

Další judikatura

Souvislosti s dalšími opatřeními proti vyhýbání se daním

Pojem „zneužití práva“

- právní princip
- občanské právo

*„Zneužitím práva je situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené. O chování toliko zdánlivě dovolené jde z toho důvodu, že objektivní právo nezná chování zároveň dovolené a zároveň nedovolené; vzhledem k tomu, že ze zásady *lex specialis derogat legi generali* vyplývá, že zákaz zneužití práva je silnější, než dovolení dané právem, není takové chování výkonem práva, ale protiprávním jednáním.“* (Knapp, V.: Teorie práva. C. H. Beck, Praha, 1995, s. 184-185)

- Role ve veřejném/daňovém právu

Pojem „zneužití práva“

- subjektivní a objektivní kritérium zneužití
- účel jednání
 - dosažení daňové výhody
 - racionalita transakce
 - umělé jednání
- trestnost zneužití práva

Potápěči (voda/země/vzduch)

- NSS 1 AFS 107/2004 – 48
- Občanské sdružení za účelem financování aktivit svých a své rodiny
- Poskytnutí daru na veřejně prospěšné účely – odpočet od základu daně z příjmů fyzických osob

Halifax

- C – 255/02
- skotská banka Halifax se rozhodla vybudovat call centra – uzavření komplexu smluv s externími dodavali
- zákaz zneužití práva v DPH (rok 2006)
- prvně zneužití práva v oblasti DPH
- objektivní skutečnosti dostačující pro klasifikaci za zneužití práva

CTP

- NSS 9 Afs 57/2015
- Reorganizace mezinárodní realitní skupiny; vnitroskupinový dluh a následné sloučení společností
- Otázkou pak byla daňová uznatelnost úrokových nákladů

Další vybraná judikatura

- 7 Afs 115/2004-47 ze dne 19.1.2006 (§ 2 odst. 7 ZSDP)
- III. ÚS 374/06 ze dne 31.10.2007
- 6 Afs 55/2017-33 ze dne 4.10.2017
- 2 Afs 7/2007-101 ze dne 19.7.2007
- II. ÚS 2714/07 ze dne 6.8.2008
- 5 Afs 58/2011-85 ze dne 2.2.2012 + IV. ÚS 1361/12 ze dne 14.8.2012
- 1 Afs 10/2012-38 (spojeno s 1 Afs 11/2012) ze dne 7.3.2012
- 8 Afs 32/2006-72 a 8 Afs 31/2006-59 ze dne 16.8.2007 (odborní)
- 1 Afs 35/2007-108 ze dne 17.12.2007

Souvislosti s ostatními opatřeními proti zabránění zneužívání daní

- BEPS
 - Akce 6: Zneužívání smluv o zamezení dvojímu zdanění
 - Mnohostranná úmluva
 - Test hlavního účelu (PPT)
- ATAD
 - Směrnice Rady (EU) 2016/1164 ze dne 12. července 2016, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu
 - Nové pravidlo GAAR v České republice

ATAD – článek 6

- „Článek 6 - Obecné pravidlo proti zneužívání daňového režimu
 1. *Pro účely výpočtu daňové povinnosti právnických osob členský stát nebere v úvahu operaci nebo sled operací, které s přihlédnutím ke všem příslušným skutečnostem a okolnostem nejsou skutečné, neboť hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů jejich uskutečnění bylo získání daňové výhody, která maří předmět nebo účel příslušného daňového práva. Operace se může skládat z více kroků nebo částí.*
 2. *Pro účely odstavce 1 se operace nebo sled operací nepovažují za skutečné do té míry, v jaké nebyly uskutečněny z čistě hospodářských důvodů odrážejících ekonomickou realitu.*
 3. *Pokud operace nebo sled operací nejsou v souladu s odstavcem 1 brány v úvahu, vypočítá se daňová povinnost v souladu s vnitrostátními právními předpisy.“*

Daňový řád

- Změna daňového řádu - Sněmovní tisk 206 – z č. 80/2019 Sb.
- „V § 8 se doplňuje odstavec 4, který zní:
„(4) Při správě daní se nepřihlíží k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu.“ “

Zdroje a další podklady pro studium

- Kamínková, P. (2018): *Zneužití práva jako hranice daňového plánování*. BOVA
- Fekar, P. (2018/2019): *Zneužití práva v daních*. Přednáška.